HARALAMB ZINCĂ

CEASURILE SFÎNTULUI BARTOLOMEU

35

Coperta: DUMITRU IONESCU

HARALAMB ZINCĂ

CEASURILE SFÂNTULUI BARTOLOMEU

CEASURILE SFÂNTULUI BARTOLOMEU

CEASURILE SFÂNTULUI BARTOLOMEU

CEASURILE SFÂNTULUI BARTOLOMEU

CEASURILE SFÂNTULUI BARTOLOMEU

EDITURA TINERETULUI

I

Se arăta a fi un om simpatic, volubil, puţin sentimental. Ştia româneşte şi nu se sfia să intre în vorbă cu cei doi români din compartiment. Bărbat la vreo patruzeci şi cinci de ani, de statură potrivită, cu o faţă prelungă, brăzdată de două cute adânci în jurul unei guri cu buze subţiri, părea un mare admirator al peisajului.

— Frumuseţile României sunt de neasemuit, spuse el, nu fără un anume patetism în glas.

— Vorbiţi foarte bine româneşte, observă un călător care mai toată vremea şezuse cufundat în lectura unei cărţi.

— Nu prea, răspunse străinul cu modestie... Deşi am trăit mulţi ani în ţara dumneavoastră... la Arad... pe când eram adolescent.

Lăsă, printre altele, să se înţeleagă că descindea dintr-o familie bogată şi că taică-său, pe timpuri reprezentantul unei societăţi bancare din Occident, locuise multă vreme la Arad, unde era cunoscut şi ca pasionat vânător.

— Vâna prin Munţii Semenicului... O, domnule, Banatul e un ţinut foarte pitoresc... Sunt nespus de fericit că o să-mi revăd oraşul adolescenţei... vreau să şi vânez.

Vorbea cuprins de o uşoară emoţie, ceea ce dădea accentului său străin un farmec aparte.

— Poate că o să urc în munţi, la o vânătoare de mistreţi, adăugă el. Fumaţi?

Nu aştepta răspunsul celorlalţi. Scoase o tabacheră plată, de argint, pe care o deschise printr-o uşoară apăsare şi preciza: „Chesterfield”. Cei doi călători români nu-l refuzară, dar aproape în acelaşi timp întinseră şi ei pachetele.

Străinul exclamă:

— Ah, ospitaliera ţară românească! Luă din fiecare pachet câte o ţigară. Ospitalitatea dumneavoastră e proverbială! Îşi aprinse o ţigară „Favorit”, trase câteva fumuri şi aprecie: Are o aromă plăcută.

După un timp, trenul atinse punctul de frontieră Curtici. Călătorii îşi completară declaraţiile de trecere pe teritoriul României. Vameşii îşi făcură şi ei apariţia. Treceau dintr-un compartiment în altul, salutau respectuos călătorii şi tot respectuos îşi îndeplineau obligaţiile statornicite prin lege. Străinul prezentă la control cele două valize. Le deschise, deşi nimeni nu-i ceruse acest lucru. Vameşii însă îl salutară şi trecură în compartimentul următor.

— Ce control sumar, se miră străinul, punându-şi valizele la loc Nu mă aşteptam. Ieşi pe culoar, privind curios după vameşi.

În sfârşit, controlul vamal se încheie. Trenului i se dădu plecarea. Străinul rămase la fereastră, fermecat de noutatea peisajului. Era o primăvară târzie, verdele crud al ierbii şi al frunzelor îi încânta privirea. Fuma mult, ofta şi, asemenea unui copilandru, se uita bucuros după fiecare amănunt zărit în plin câmp sau prin gări.

După o bucată de vreme, un tovarăş de compartiment îi atrase atenţia că ar trebui să se pregătească. „Urmează Aradul!” Străinul tresări, mulţumi şi începu să-şi adune bagajul. Curând, trenul îşi încetini viteza, apoi opri. Străinul îşi luă rămas bun de la cei cu care călătorise mai bine de douăsprezece ore împreună. I se ură vacanţă plăcută, succes deplin la vânătoarea de mistreţi. Cineva îl ajută la coborâre. De pe peron turistul mai aruncă o

privire surâzătoare celor de la fereastră, după care se îndreptă spre ieşire. Un hamal îşi oferi serviciile, el însă îl refuză politicos.

Se opri în fata gării, lăsă valizele din mână şi, tulburat, încercă să cuprindă totul dintr-o căutătură — cerul senin, turnurile vechilor clădiri, ţigla colorată a acoperişurilor, forfota călătorilor care soseau ori plecau. Broboane de sudoare îi năpădiră fruntea brăzdată de cute energice. Apoi, vrând parcă să-şi curme propria-i nostalgie, apucă brusc valizele şi se îndreptă spre primul taxi ieşit în cale.

— La hotel „Continental”, te rog!

Şoferul făcu un semn din cap că a înţeles şi apăsă pe accelerator. Împins de o nestăpânită curiozitate, străinul privea înfrigurat când în stânga, când în dreapta drumului.

— N-aţi mai fost de mult pe la Arad? întrebă şoferul care observase prin oglinda retrovizoare neliniştea atât de caracteristică unor vizitatori.

— Ce schimbat e oraşul! exclamă pasagerul. E foarte schimbat.

— Da, da, confirmă şoferul. Ar fi vrut să mai adauge ceva, însă în aceeaşi clipă maşina opri în faţa hotelului.

— O, am şi ajuns! constată străinul cu tristeţe şi oftă.

Şoferul îi deschise portiera, îl ajută să coboare, să-şi ducă valizele, primi un bacşiş gras, mulţumi şi plecă.

La intrare, fu întâmpinat de către directorul hotelului, care îl întrebă în germană:

— Domnul Bartolomeu Grieg?

— Eu sunt, răspunse străinul în româneşte.

— Fiţi binevenit, îi ură hotelierul. Vă aşteptam. Ştiţi româneşte?

— Cum să nu, am locuit cândva în oraşul dumneavoastră... Domnul Grieg îi întinse paşaportul.

— ...Am reţinut pentru dumneavoastră camera 15, la etajul întâi. Doriţi s-o vedeţi mai întâi?

Domnul Bartolomeu Grieg lăsă bucuros valizele la recepţie şi-şi urmă gazda — un bărbat scund, rotofei şi cu o chelie acoperită de câteva fire cărunte.

Politicos din cale-afară, hotelierul îi prezentă camera rezervată:

— În hotelul nostru vă puteţi bucura de tot confortul... iată vestibulul... În dreapta aveţi baia... Ferestrele camerei dau spre Mureş.

Străinul, cu aceeaşi privire pierdută parcă în adâncul amintirilor, cercetă încântat mobilierul, camera. Nu-şi ascunse mulţumirea:

— Îmi place! Rămân aici.

— Conducerea hotelului vă doreşte vacanţă plăcută.

Rotofeiul îi aruncă străinului un surâs profesional şi, retrăgându-se, se înclină spunând:

— O să vă trimit imediat valizele!

După plecarea hotelierului, Bartolomeu deschise fereastra. O boare răcoroasă umfla perdeaua pufoasă. Îşi scoase haina şi rămase în vestă. Simţi boarea înfiorându-i trupul înfierbmtat. Se întinse, oasele îi trosniră sec, căscă şi privi satisfăcut în juru-i.

Cineva bătu la uşă. Un băiat îi aduse bagajul.

Truda băiatului fu răsplătită cu o bancnotă de cinci lei. Apoi îşi desfăcu valizele; trecu în baie, îşi făcu un duş rece, reveni în cameră, lăsă storurile de lă fereastră şi plonja ştrengăreşte în patul moale şi odihnitor.

II

După-amiază, în jurul orei 17, hotelierul îl văzu pe domnul Bartolomeu Grieg ieşind nemulţumit de la braseria hotelului. Se grăbi, deci, să-l întrebe:

— Domnule Grieg, vă văd indispus... V-au nemulţumit cumva serviciile noastre?

— O, nu! se grăbi Grieg să-l liniştească... Hotelul dumneavoastră este excelent... Surâse necăjit, iar cutele din jurul gurii i se adânciră puternic. Mi s-a întâmplat un accident A! Nu vă speriaţi! Nu-i prea grav. Domnul Grieg întinse mâna stângă şi-şi arată ceasul, un „Atlantic” de aur. L-am lovit, pesemne, şi l-am stricat. Mai mult din obişnuinţă duse ceasul la ureche, închipuindu-şi că, prin cine ştie ce minune, şi-ar fi reluat tic-tac-ul. Nu mai merge. A stat.

— Da, păcat! îl compătimi rotofeiul. Dar nimic mai simplu, îl veţi da la reparat.

— Îmi puteţi recomanda un ceasornicar de încredere?

— Cum să nu, chiar pe strada noastră... strada Republicii, se găsesc două cooperative.

— Nu m-aţi înţeles, zise străinul, eu am întrebat de un ceasornicar.

— Am înţeles bine, zâmbi hotelierul condescendent. La noi, ceasornicarii sunt organizaţi în cooperative.

— În cooperative?! murmură străinul cu un aer dezamăgit. Nu vă supăraţi... credeţi că pot să am... Ştiţi, e de aur... Grieg întinse din nou mâna stângă şi-şi arătă ceasul...

— O, puteţi să aveţi încredere! Dacă doriţi, avem şi un particular... unul Romoşan, pe strada T... nr. 51. Ştiţi unde vine... eu unul însă nu vi l-aş recomanda. Apelaţi la serviciile cooperativelor, insistă el cu o intonaţie care amintea de vocea crainicilor de la radio.

— Vă mulţumesc...

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule Grieg... Rotofeiul se înclină şi zâmbi serviabil.

Străinul îşi mai duse o dată ceasul la ureche şi părăsi hotelul vădit indispus.

În stradă, rămase o clipă locului, descumpănit. Apoi, ca şi când şi-ar fi amintit de un anume lucru, o porni mai departe, spre centrul oraşului. Soarele asfinţea; umbre uriaşe se întindeau peste oraş, învăluindu-l. Păşea fără grabă, prudent parcă; în răstimpuri se oprea, se uita melancolic în juru-i, asaltat, fără îndoială, de aduceri aminte. Poate de aceea nu observă pe tânăra femeie în albastru care se luase după el, înregistrându-i fiece mişcare.

Clădirile din centrul oraşului i se păruseră domnului Bartolormeu Grieg neschimbate. Doar magazinele, firmele aveau altă înfăţişare, necunoscută de el până atunci. Îl uimeau animaţia străzii, buna dispoziţie a trecătorilor. După un timp, descoperi vitrina unui magazin de ceasuri şi se opri în dreptul ei. Cercetă curios și cu luare-aminte mărcile, preţurile, apoi își duse propriul ceas la ureche: nu, tot nu funcţiona. Ceva mai târziu, femeia în albastru îl văzu dând târcoale unei cooperative de ceasornicari. Bartolormeu Grieg intenţiona chiar să intre, dar se răzgândi. Urmăritoarea sa nu avea cum să bănuiască că el, în clipa aceea, își amintise adresa ceasornicarului particular. Bartolomeu Grieg ştia unde se găseşte strada T. O porni într-acolo, cu acelaşi pas rar şi elastic. Descoperi curând firma atelierului — mică, cenușie, pictata cu litere negre. Citi de departe: „Ceasornicărie D. Romoșan”. Trecu apoi nehotărât prin faţa atelierului, însă după câţiva paşi făcu cale-ntoarsă, atras parcă de vitrina mizeră a dughenei. Cercetă cu un dispreţ justificat ceasurile vechi, demodate, care arătau ore deosebite. Prin geamul prăfuit al vitrinei îl zări și pe stăpânul ceasornicăriei. Stătea la măsuţa sa de lucru şi, cu o lupă prinsă de ochiul drept, meşterea ceva la un cesuleţ. Era singur în atelier. Domnul Bartolomeu se hotărî, în sfârșit, să intre. Numai atunci își dădu seama cât de întunecos și de sărăcăcios era atelierul și o inexplicabilă senzaţie de îngrijorare puse stăpânire pe el.

Ceasornicarul îşi înălţă capul, lăsă să-i cadă lupa şi se ridică să-şi întâmpine clientul.

— Cu ce vă putem fi de folos?

Ceasornicarul părea să fie mult mai în vârstă decât acest turist străin, rătăcit în atelierul său; poate din pricina chipului său brăzdat de riduri sau, poate, din pricina părului cărunt şi rar. Avea însă o privire care-l întinerea, o privire puţin vicleană, puţin ştrengărească. Şi, ciudat, întâlnindu-i ochii, Bartolomeu Grieg simţi cum unda aceea de îngrijorare i se risipeşte.

Nu răspunse imediat la întrebarea meseriaşului. Cu mişcări calme, îşi scoase ceasul şi-l puse pe tejghea.

— Mi s-a stricat!

Nişte degete lungi, uscate şi febrile, apucară ceasul de aur.

— Ehei! Ce piesă rară! „ Atlantic”! De aur! Ultimul tip, nu-i aşa? De mult n-am mai ţinut în mână o asemenea piesă! mărturisi sincer emoţionat.

— L-am stricat, nu-mi dau seama cum, îi explică domnul Bartolomeu.

Ochii mici şi curioşi ai ceasornicarului îl disecară cu un interes aparte. Pesemne se străduia să determine acea legătură intimă între valoarea ceasului şi personalitatea neaşteptatului său client. „Cum de-şi putea permite să strice un ceas atât de valoros? Şi dintr-o dată ţinuta şi distincţia vizitatorului îl impresionară plăcut. Spuse:

— Aş fi nespus de măgulit să-l pot repara. Mâinile uscăţive şi foarte îndemânatice ale meşterului se apucară mecanic de lucru; după ce înlătură capacul, nu-şi putu stăpâni o exclamaţie de uluire:

— O, ce minune de mecanism! Câtă fineţe, domnule! O adevărata bijuterie.

Cercetă îndelung, cu ajutorul lupei, piesele fine ale ceasului de aur, pietrele sale minuscule. În cele din urmă, spuse cu o adâncă mâhnire:

— L-aţi forţat... Aţi forţat arcul, domnule... Lăsă să-i cadă lupa şi-şi privi clientul cu o vădită părere de rău. Nu pot să vă fiu de folos. N-am piese de schimb la valoarea ceasului.

— Păcat, oftă Bartolomeu după o scurtă tăcere. Îmi pare tare rău! Ştiţi, sunt în trecere prin ţara dumneavoastră, prin Arad, şi vă închipuiţi ce înseamnă pentru mine să am un ceas.

Ceasornicarul mai admiră un timp mecanismul ceasului, apoi îl înapoie turistului.

— La noi nu se mai găsesc de mult ceasuri „Atlantic”... Dacă doriţi, vă pot pune, provizoriu, un arc, iar când o să ajungeţi acasă, o să-l înlocuiţi.

Domnul Grieg se posomorî de-a binelea. Capul îi căzu în piept, sprâncenele i se adunară la rădăcina nasului.

— Nu poţi procura piese de schimb?

— Regret, domnule, nu pot.

— Hm! mare ghinion, suspină el. Cât valorează în România ceasul ăsta?

— Nu cumva vreţi să-l vindeţi? se interesă Romoşan, tulburat. Bruse, licărul din adâncul ochilor săi mici începu să sclipească, de parcă ar fi izbutit să intercepteze nişte tainice semnale.

— Nu, domnule, cum o să-l vând?! Am întrebat doar aşa, cât valorează... După un timp de gândire, ceasornicarul răspunse:

— O mie opt sute de lei.

— Numai atât?! exclamă Bartolomeu Grieg, descreţindu-şi sprâncenele.

Romoşan păru puţin încurcat, înălţă din umeri ca şi când ar fi vrut să se scuze că valoarea obiectului în discuţie se ridica doar la 1800 de lei.

În timp ce-şi prindea la mână ceasul, străinul oftă iar şi dădu trist din cap; evident, ceva îl nemulţumea sau nu-i convenea. Se uită în stradă: femeia în albastru care se oprise pentru o clipă în faţa vitrinei izbutise la vreme să se facă nevăzută.

— Cât vă datorez? întrebă el, arătându-se gata să plătească oricât i s-ar cere.

— Nimic, domnule!

— Atunci... la revedere şi vă mulţumesc pentru amabilitate...

— La revedere, domnule!

În dreptul uşii, Bartolomeu Grieg se răzgândi şi nu mai apăsă clanţa.

— Să zicem că m-aş hotărî să-l vând... S-ar găsi oare cineva să mi-l cumpere?

— Cum să vă spun?! întrebarea îl luase prin surprindere. Vreţi chiar să-l vindeţi?

Bartolomeu reveni în dreptul ceasornicarului, la tejghea.

— S-ar găsi vreun client? stărui străinul. Romoşan, mai mult din obişnuinţă, se uită în direcţia vitrinei. Văzu strada... trecătorii...

— La noi, cum să vă explic... Glasul meseriaşului i se păru străinului gâtuit de frică, de o neliniște lăuntrică. Ştiţi, e cam primejdios... Ceasul e de aur... Trafic... Totuşi aş putea să caut... să încerc... Aţi obţine pe el...

— Cât? luă străinul înainte.

— Să-l mai văd o dată, propuse Romoşan cu ceva mai multă îndrăzneală, întinzând mâna după ceas.

Domnul Bartolomeu Grieg ezită să i-l dea. În cele din urmă, şi-l scoase de la mână. Ceasornicarul îl cercetă din nou, apoi zise:

— Aşa cum v-am mai spus: o mie opt sute de lei! Bartolomeu nu răspunse imediat. Deveni brusc prevăzător şi nu-şi mai lua ociiii de la uşă.

— Şi dacă aţi pune un arc nou, cât m-ar costa?

— 80 de lei, răspunse ceasornicarul prompt, dar şi dezamăgit de terminarea discuţiei. Mâine după-masă, la orele cinci, îl puteţi ridica gata reparat.

— Îmi dau seama că e mai bine să-mi puneţi un arc, se hotărî străinul. Nu ştiu... o să mă mai gândesc. De lăsat însă îl las... Până mâine o să vă gândiţi şi dumneavoastră.

Un licăr de speranţă se aprinse în ochii ceasornicarului.

— Să ştiţi că risc...

— Ce vreţi să spuneţi? îşi arătă domnul Grieg nedumerirea.

— Ştiţi... la noi... aşa cum am mai spus... ceasul e de aur, nu avem voie să vindem, iar eu nu sunt decât un biet ceasornicar particular.

— Aha, înţeleg, mărturisi Bartolomeu Grieg, atunci şi eu risc, nu-i aşa? De aceea poate e mai bine să ne mai gândim... Îl las. Îmi daţi vreun bon de primire?

— Desigur, se grăbi Romoşan să-l încredinţeze. Fără chitanţă nici eu nu l-aş primi în lucru. Scoase la iveală un chitanţier, se interesă de numele clientului şi completă toate datele necesare

— Pe mâine, deci? mai întrebă o dată Grieg, după ce ascunse chitanţa în portofel.

— La ora cinci după-amiază.

— Mulţumesc.

— La revedere,

— La revedere, domnule Grieg.

Un amurg blând, îmbietor la plimbări solitare, la aduceri aminte. Mulţumit că-şi dădusa ceasul la reparat, Bartolomeu Grieg o porni agale spre Mureş. O vreme urmări dus pe gânduri valurile tulburi ale râului. Ceva mai târziu îşi aminti că în Arad mai avea o cunoştinţă de demult. Se uită la ceas. Negăsindu-l la locul său, zâmbi. O porni iarăşi agale, lăsând în urmă Mureşul. Se întunecase de-a binelea, când nimeri pe nişte străzi lăturalnice. În jurul orei 21 se opri în dreptul unei curţi. Scrută atent strada pustie. Nu găsi nici un semn care ar fi putut să-l îngrijoreze. Până şi casa din fundul curţii părea pustie. Domnul Bartolomeu Grieg deschise poarta şi intră în curte. Cineva totuşi îl văzuse — femeia în albastru.

III

A doua zi, la ora fixată de ceasornicar, domnul Bartolomeu Grieg se prezentă să-şi scoată ceasul de la reparat. Punctualitatea străinului îl uimi pe domnul Romoşan (o pendulă enormă şi demodată, aflată în fundul atelierului, ajunsese doar la a treia bătaie când uşa se deschise) şi, de aceea, îl întâmpină cu un deosebit respect.

— Bună ziua, domnule Grieg! E cinci fix. (în aceeaşi clipă, se auzi a cincea bătaie a pendulei.) Clienţii mei, de obicei, nu sunt atât de parolişti.

Grieg nu dădu nici o atenţie celor spuse de ceasornicar şi, fără să-şi ascundă neliniştea, se interesă.

— Ei, e gata?

— Vai de mine, se apără ceasornicarul, am fost şi suntem o firmă serioasă! Se aplecă şi scoase de sub tejghea o casetă de metal tip „Ficher” pe care seara, după lăsarea lucrului, nu o lăsa în atelier, ci o lua cu sine acasă. O deschise sub ochii străinului. În afara de ceasul de aur, caseta nu mai conţinea nici o altă valoare.

— I-am pus un arc extra! se lăudă ceasornicarul. Cel mai bun pe care-l mai aveam prin micile mele rezerve.

Domnul Bartolomeu Grieg luă ceasul şi-l duse la ureche. Închise ochii şi ascultă un timp tic-tac-ul mecanismului. Deschise ochii şi-l privi pe ceasornicar cu recunoştinţă.

— În privinţa calităţii, fiţi fără grijă, îl asigură domnul Romoşan, am făcut o treabă bună...

— O, nu mă îndoiesc, surâse străinul. De altfel, la un pahar de whisky mi-am amintit de dumneavoastră... Înainte de război aţi avut în centru o mare ceasornicărie, nu-i aşa? Dacă nu mă înşel şi tatăl dumneavoastră tot ceasornicar a fost...

— Exact... foarte exact, domnule Grieg. Firma noastră e foarte veche. Un străbunic de-al meu a fost furnizorul Curţii Imperiale din Viena. Firma şi arta meseriei s-au transmis din tată-n fiu, rosti ceasornicarul cu un ton dramatic şi copleşit parcă de onoarea propriei familii. Îşi înălţă semeţ privirile şi, umflându-şi pieptul slab, continuă cu acelaşi ton grav: Am vrut să păstrez firma, onoarea ei, de aceea am refuzat să intru în cooperativă... Slavă Domnului, o scot la capăt. Mai sunt clienţi care mă ştiu şi mă mai caută.

Pe chipul străinului se ivise o expresie de compătimire, semn că mărturisirile ceasornicarului îl mişcaseră. Oftă şi, ca să risipească atmosfera apăsătoare care se lăsase, zise:

— Sunt convins că mi l-aţi reparat bine. Duse din nou ceasul la ureche, apoi, fără nici o legătură cu fraza anterioară, urmă: îmi daţi două mii de lei pe el?

Ceasornicarul surâse stingher; întrebarea directă a clientului îl intimidase, îl făcuse să roşească.

— Văd că vă pricepeţi la negustorie, îl măguli Romoşan.

— Puţin, acolo... răspunse domnul Grieg, cu o modestie care, de fapt, nu voia să infirme aprecierea ceasornicarului, ci dimpotrivă.

— Nu pot să vă dau mai mult de 1 800 lei... Nu-l iau pentru mine, ci ca să-l vând... Un ban mai trebuie să câştig şi eu, nu-i aşa?

— Două mii! rosti străinul sentenţios.

— O mie opt sute, se încăpăţână domnul Romoşan.

Apoi, târguiala se transformă într-un joc plăcut, căci cei doi de fapt se învoiseră de mult asupra preţului.

— O fac pentru că am nevoie de bani, mărturisi domnul Grieg, în cele din urmă. Vreau să călătoresc prin ţară, mai am şi nişte rude sărace, n-aş vrea să stau pe capul lor...

În vremea asta, ceasornicarul se apucă să-i numere sutele. Străinul numără şi el în gând. Optsprezece bucăţi. Domnul Grieg întinse ceasul, luă bancnotele, le rândui frumos într-un portofel.

— La revedere, domnule Romoşan, zise întinzându-i mâna, fără însă a părăsi atelierul. Rămase locului, privind fix în ochii bucuroşi ai ceasornicarului.

— V-aţi răzgândit cumva? întrebă Romoşan neliniştit. Dacă doriţi, vă înapoiez ceasul.

Domnul Grieg dădu din cap în semn că nu. După o scurtă gândire, îi răspunse:

— Abia acum, domnule Romoşan, îmi dau seama că pot să am încredere în dumneavoastră. De altfel, şi prietenii mei din oraş n-au avut pentru dumneata decât cuvinte de laudă.

Tăcu brusc, măsurându-l de astădată pe ceasornicar cu nişte ochi mici şi severi, de parcă ar fi vrut dintr-o dată să constate efectul cuvintelor sale. Părea satisfăcut de ceea ce izbutise să constate în privirile interlocutorului. Se aplecă uşor peste tejghea şi-l întrebă în şoaptă:

— V-ar interesa 50 de ceasuri „Omega”, ultimul tip?

Fără să mai aştepte vreun răspuns, Grieg scoase din buzunarul de la vestă o mostră.

— Cincizeci de ceasuri?! exclamă ceasornicarul, abia auzit. Brusc, păli. Clipi des din pleoape, ca şi când în felul acesta ar fi putut să-şi risipească teama ce pusese stăpânire pe întreaga sa fiinţă. Se uită îngrozit afară şi, zărind strada pustie, se mai linişti un pic. Totuşi, copleşit de cele auzite, exclamă din nou:

— Cincizeci de bucăţi!

— Exact!

— O avere, spuse ceasornicarul înghiţind un nod.

— Nu zic nu.

Domnul Grieg nu-l slăbea din ochi. Fără voia sa, în colţul gurii îi răsări un surâs ironic. Teama domnului Romoşan îl amuza.

— Am nevoie de bani... le dau ieftin, conchise el.

Înainte de a pune mâna pe mostră, ceasornicarul mai aruncă o privire în stradă. Văzu la vitrină o femeie blondă, într-o roche grena, dar care se îndepărtă imediat. Ceasul era nou, modern. Marca, nici vorbă, foarte cunoscută. Romoşan îl studie pe toate părţile cu o vădită plăcere profesională. Dădea din cap: „Da, ăsta e ceas!” Oftă: „Ehei, dacă aş avea bani!” Şi iarăşi zise, uluit:

— Cincizeci de bucăţi!...

— Să ştiţi că le dau pe un preţ convenabil.

— Nu, nu... Încercă Romoşan să reziste ispitei. Totuşi, când domnul Grieg vru sa ia mostra înapoi, ceasornicarul nu i-o dădu: voia s-o mai privească.

— Văd că vă este teama, constată domnul Grieg, cu un uşor dispreţ în vorbire. Îmi închipuiam că afacerea pe care v-o propun o să vă intereseze. Nu vreau să forţez lucrurile, să vă pricinuiesc necazuri... Îmi închipuiam că, în felul ăsta, vă ofer şi dumneavoastră prilejul unui câştig frumos... Aha, da, cum de nu mi-am dat seama, poate vă închipuiţi că aveţi de a face cu altcineva şi nu cu un turist străin...

Şi fără ca ceasornicarul să-i fi cerut, domnul Bartolomeu, zâmbind înţelegător, îşi arătă paşaportul, frunzărindu-i paginile pe sub privirile perplexe ale lui Romoşan. După numărul ştampilelor se vedea că posesorul paşaportului străbătuse lumea în lung şi în lat.

— Cincizeci de bucăţi! oftă iarăşi Romoşan, O avere! Să vă spun drept, cu greu am reuşit să adun cei 1800 de lei, darmite... Nu, domnule, nu mai sunt Romoşan cel de altădată. Sunt sărac, domnule, recunoscu el cu o adâncă amărăciune.

Se lăsă o tăcere grea, cronometrată de bătăile surde ale ceasurilor din atelier. Domnul Grieg îl privea acum pe Romoşan — cândva cel mai bogat ceasornicar din Arad — cu o compătimire rece şi dojenitoare: „N-ai ştiut să te zbaţi, şi uite,

domnule, unde ai ajuns!”. În cele din urmă, sparse tăcerea propunând:

— Atunci poate că mă puteţi ajuta să găsesc un amator. Pe cineva care are bani şi ar vrea să-i bage în marfă. Aţi putea şi dumneavoastră câştiga ceva la afacerea asta... Un comision, cum se obişnuieşte între noi, oamenii de afaceri. Şi cum se obişnuia şi pe vremuri...

— Nu, nu cred că s-ar găsi cineva care să vrea să-şi bage banii în ceasuri. Totuşi, împins pesemne de o curiozitate profesională, Romoşan apucă automat mostra, îi desfăcu capacul şi-l cercetă. Nu-şi putu stăpâni un nou oftat: „Ce marfă, domnule! Ce marfă!”

Bartolomeu Grieg îl lăsă să studieze în voie mecanismul: sesiza uşor frământările ceasornicarului; afacerea propusă îl speria, dar, în acelaşi timp, îl şi atrăgea.

— Domnule Romoşan, vorbi iar stăpânul celor cincizeci de ceasuri, nu vă cer acuma nici un răspuns. N-ar fi serios din partea mea. Iată, vă las ceasul. Am o mare încredere în dumneavoastră. Poate că într-o zi, două, găsiţi pe cineva cu bani, care preferă în locul banilor să deţină ceasuri... Ce ziceţi?

— Nu, nu, e foarte dificil! se împotrivi Romoşan. Totuşi, nu era greu de ghicit că propunerea străinului îl tenta.

— De ce să daţi cu piciorul unei posibilităţi reale de a câştiga un comision substanţial? În cazul de faţă, suntem doi negustori. De exemplu, ştiu că la ceasul meu veţi realiza un câştig net de cinci sute de lei (Romoşan tresări şi se uită pieziş la străin), dar nu-mi pare rău. Şi eu, vânzând ceasul, am realizat acelaşi câştig. Ce ziceţi, domnule Romoşan, acceptaţi propunerea mea?

Ceasornicarul dădu din cap aprobator, întrebând:

— Preţul?!

— Ştiam că o să vă învoiţi, mărturisi Grieg satisfăcut.

— Preţul?...

Romoşan îşi recăpătase brusc calmul său firesc: senzaţia fricii i se risipi. I se propunea o afacere avantajoasă, nu mai vedea de ce ar respinge-o.

— Condiţiile sunt foarte avantajoase. Am mare nevoie de bani...

— Şi eu, recunoscu ceasornicarul. Preţul?

— Sunt cincizeci de ceasuri noi... Cer pentru ele 25 000 de lei... Nici mai mult, nici mai puţin...

Romoşan îşi stăpâni cu greu uluirea: de mult, de mult de tot nu mai auzise de un asemenea chilipir. Dacă ar fi avut banii, ar fi încheiat pe loc afacerea...

— Ce obţineţi peste, vă interesează, îl ademeni străinul în continuare. Când să trec pe la dumneavoastră? Aş trece peste trei zile. Ce părere aveţi?

Ceasornicarul acceptă propunerea.

— Iar dacă aveţi nevoie de mine, mă găsiţi în fiecare zi, la orele 14, la „Terasa Mureş”. Iau masa acolo... La revedere, domnule Romoşan.

— La revedere, domnule Grieg...

Bartolomeu Grieg ieşi şi se pierdu printre trecători. Nici de data asta nu descoperise că era urmărit îndeaproape de o femeie blondă, îmbrăcată în ziua aceea cu o rochie grena.

IV

Două zile mai târziu, în timp ce-şi lua prânzul pe „Terasa Mureş”, domnul Bartolomeu Grieg primi un bileţel. Îl adusese un puşti de vreo zece ani. Acesta se apropiase timid de masa lui şi, după ce-l fixase cu o curiozitate ştrengărească, îi şoptise: „De la domnul Romoşan”. Dăduse să plece, dar Grieg îl reţinuse şi-i strecurase în palmă o bancnotă de trei lei. „Acum poţi s-o ştergi!” îl îndemnase străinul cu blândeţe.

Multă vreme biletul rămase pe masă nedesfăcut. Numai după ce termină compotul de ananas domnul Grieg se învrednici să-l citească.

„Domnule Grieg. anumite motive m-au împiedicat să trec pe la Mureş şi să stau personal de vorbă cu dumneavoastră — se scuza ceasornicarul. Sper să nu mi-o luaţi în nume de rău. Vă rog să treceţi, spre seară, pe la mine la atelier. Am veşti bune. Vă aştept. Al dumneavoastră cu toată stima, Romoşan.”

După ce citi biletul, Grieg îl împături la loc şi-l ascunse cu grijă într-un portofel. Apoi, mulţumit parcă de ştirea ceasornicarului sau poate de aroma plăcută a compotului de ananas, rămase multă vreme cu privirile pierdute în depărtări, dincolo de apele Mureşului. Se gândi, fără să vrea, la transformările arhitectonice ale oraşului, la muzeul vizitat în cursul dimineţii, la oamenii cu care, în trecăt, stătuse de vorbă.

„Da, îmi vine greu să înţeleg mecanismul de astăzi al oraşului, îşi mărturisi el... Comerţ fără negustori... Ciudată transformare.” Şi parcă, în lumina plimbărilor şi a convorbirilor sale, înţelegea mai bine ezitările lui Romoşan, ale acestui „ultim mohican”. Oare ce avea să-i aducă întâlnirea de astă-seară? Cu siguranţă, mai nimic. De altfel, nici nu va mai stărui. În două-trei zile va ridica ancora şi se va înapoia la ai săi, acolo unde îl aşteptau amicii, prieteni de afaceri, o lume plină de surprize şi de primejdii şi, prin asta, tulburătoare şi captivantă.

Spre seară, aşa cum îl rugase Romoşan în bileţelul său, se îndreptă spre atelierul acestuia. Când îi trecu pragul, ceasornicarul lăsă să-i scape lupa de la ochi şi se ridică de la măsuţa lui de lucru.

— Bună seara, domnule Grieg, vă aşteptam...

După ce îşi strânseră mâinile, Romoşan ieşi din ungherul său, se duse la uşă şi răsuci cheia în broască, după care reveni la loc, în spatele tejghelei. Grieg îl urmărise cu un surâs ironic. Oh, va avea la înapoiere, ce să povestească prietenilor!

— Domnule Grieg, începu Romoşan cu o voce tainică. Ne băgăm amândoi într-o treabă foarte dificilă...

— Aţi găsit omu'? întrebă Grieg, acum uşor enervat de aerul prea misterios al ceasornicarului.

— Am găsit, domnule Grieg...

— Pe cine? se arăta străinul nerăbdător. Ochii ceasornicarului căpătară brusc un licăr viclean, şi Grieg îşi spuse că licărul ăsta îl observase în ochii multor negustori cu care avusese de-a face şi că, de fapt, reprezenta un semn bun — afacerea avea şanse să se încheie.

— Mai întii însă aş vrea să convenim asupra comisionului, preciza Romoşan. Vedeţi, domnule Grieg, dacă risc, vreau să ştiu pentru ce...

„Mă ia pe departe şi câte puţin, se gândi Grieg. Ce mai, şi eu aş fi procedat la fel." Zise împăciuitor:

— Lăsaţi asta, domnule Romoşan, şi eu risc...

— I-am spus clientului, înaintă Romoşan în fondul problemei, că cereţi 600 de lei de bucată. Vreau, deci, să-mi rămână şi mie o sută de lei per ceas.

— Cunoaşteţi punga clientului? se interesă Grieg, după un moment de gândire. Poate să investească dintr-o dată atâţia bani în 50 de ceasuri?

— Da, răspunse Romoşan cu convingere, nu numai că poate, dar şi vrea... De aceea cer ca partea mea să fie de 5 000 de lei. De acord?

— Cine-i cumpărătorul?

— Sunteţi sau nu de acord? stărui ceasornicarul.

— De acord. Cine-i cumpărătorul?

— Nu-i un gheşeftar din Arad, ci din Timişoara...

— E un om de nădejde?

— Nu m-aş fi aventurat... E un pensionar... un fost funcţionar public... Are bani şi vrea să-i fructifice... Se teme de o nouă

stabilizare... E un tip zgârcit, e şi puţin cămătar... Am împrumutat şi eu în câteva rânduri bani de la dânsul...

Bartolomeu Grieg rămase un timp pe gânduri. Făcuse un pas, acum trebuia să-l facă şi pe celălalt. Să-l facă, ori ba? Să rişte? Risca şi Romoşan. Frica acestuia păzea bostănăria. Nu vedea de ce n-ar cădea la învoială. Era obişnuit cu afacerile şi ştia că ele pot fi încheiate ori la lumina zilei, ori prin colţurile cele mai obscure ale cafenelelor sau localurilor.

— Omu’ ăsta vrea să vă întâlniţi la Timişoara, zise brusc Romoşan, ca şi când i-ar fi auzit gândurile.

— De ce?

— Cred că din zgârcenie. Nu vrea până nu cade la o înţelegere, să cheltuiască nici un sfanţ în plus.

— I-aţi spus cine sunt?

— Ferească sfântu’! ripostă Romoşan şi se arătă mirat că străinului îi trecuse prin cap o asemenea idee. Înţeleg foarte bine primejdia.

— A întrebat de unde am ceasurile?

— Da, dar i-am spus că asta nu-l interesează. A înţeles şi n-a mai pus nici o altă întrebare...

În tăcerea care se lăsă, se auzi din nou tic-tac-ul surd al câtorva zeci de ceasuri.

Bartolomeu Grieg își aprinse o ţigară; întinse și ceasornicarului tabachera de argint. Romoşan refuză; nu era fumător. La insistenţele străinului, luă totuşi una, dar se explică: „Pentru nevastă-mea, ea fumează!” Grieg trase câteva fumuri, se aplecă peste tejghea şi întrebă iar:

— E un om serios? Ce zici, poţi să te încrezi în el? Adică are bani, îl interesează marfa, nu o să facă vreo prostie?

— Ştiu la ce vă gindiţi... Nu, domnule, puteţi să aveţi deplină încredere în el... Am intrat doar și eu în joc. Dumnealui are și bani, marfa îl interesează, răspunse ceasornicarul încet. Ştiţi însă la fel de bine ca și mine că într-o afacere ca asta sunt două

posibilităţi... Ori albă, ori neagră... Adică fie că afacerea se încheie, fie că nu se încheie. Asta-i.

Grieg îi dădu dreptate; îl rugase pe Romoşan să-i găsească un client, şi uite că l-a găsit. De acum înainte totul depindea de el şi de discuţiile ce le va purta cu cămătarul acela din Timişoara. Întrebă:

— Deci, la Timişoara?

— Da, duminecă, la orele zece dimineaţa... Îl cheamă Marcovici şi o să vă aştepte la...

V

Era o duminecă frumoasă, cu cer înalt şi senin. Dangătele clopotelor de la marea catedrală pluteau deasupra oraşului ca nişte planoare sonore ce se pierdeau în depărtare. La ceasul acela de dimineaţă, bulevardul larg şi modern ce ducea către clădirea Operei de Stat era animat; ştiut este că timişorenii iubesc plimbările duminicale.

Domnul Bartolomeu Grieg se lăsă o vreme purtat de torentul vesel al trecătorilor; se simţea bine, în largul său. Din pricina dangătelor solemne, i se părea că oraşul de când nu-l mai văzuse, nu suferise nici o transformare, rămânând acelaşi — maiestuos, cu o arhitectură foarte cunoscută şi, de aceea, foarte intimă. Se pomeni în dreptul unei biserici catolice, auzi sunetele grave ale unei orgi şi simţi, brusc, nevoia să se închine. Intră smerit, se aşeză în ultima strană şi ascultă cu ochii închişi glasul celui care, de la amvon, înălţa cerului rugi în limba latină. Ieşi după un sfert de oră şi mai încrezător în destinul său. Întâlnirea cu Marcovici, cu acel om nu lipsit de ciudăţenii, cum îl avertizase Romoşan, îl neliniştea; avea experienţa unor asemenea convorbiri, cunoştea firea negustorilor, izbutind dintr-o privire să stabilească cu cine avea de-a face. În consecinţă, ştia cum să o cârmească. Nu, nu,

instinctul acesta, atât de preţuit de amicii lui de acasă nu-l indusese niciodată în eroare. Îşi făcuse un plan de acţiune. Cu domnul Marcovici urma să se întâlnească la orele 10, în localul fostului restaurant „Loyd”. De cum va intra, va zări în dreapta, lângă ferestrele ce dau în stradă, un şir de mese, va număra cinci mese: la cea de-a cincea, un bărbat nu prea gras, cu chelie, îl va aştepta fumând trabuc şi bând filtru. Domnul Grieg hotărâse ca mai întâi să dea târcoale localului; mesele fiind aşezate lângă ferestrele ce dau în stradă, îl va putea zări astfel pe domnul Marcovici înainte de a pătrunde în restaurant. Aşa şi făcu. După ce îşi cercetă ceasul de mână, identic cu cel pe care zilele trecute îl vânduse lui Romoşan, se îndreptă agale spre restaurant. Câteva minute mai târziu, trecu prin dreptul ferestrelor mari; prin perdelele străvezii, de tul, îl descoperi pe domnul Marcovici; şedea singur la masă şi fuma trabuc. Acţiunea de recunoaştere pe care o aprecia ca fiind simplistă, îi întări, totuşi, încrederea în destinul fericit al acţiunii. Se întoarse şi fără pic de ezitare, intră în localul pe care cândva îl frecventase cu destulă fervoare. De pe trotuarul celălalt o tânără femeie cu părul roşcat, îmbrăcată într-un taior alb şi uşor, înregistrase clipa când Grieg trecuse pragul localului. Instinctiv, Grieg numără din nou mesele din dreapta. Domnul Marcovici şedea la a cincea şi prin fumul trabucului iscodea cu plictis ceaşca din care băuse. Se îndreptă spre dânsul, afişându-şi un surâs curtenitor şi-l întrebă:

— Sunteţi domnul Marcovici?

— Eu, răspunse Marcovici morocănos, de parcă ar fi fost trezit din somn. Ai venit de la Arad?

— Da!

— Luaţi loc, îl pofti Marcovici, fără să-şi îndulcească vorba.

Domnul Grieg se aşeză şi constată bucuros că eventualul client al ceasurilor arăta aşa cum fusese descris: un bărbat care, în ciuda celor cincizeci de ani, părea mult mai tânăr, cu câteva

pete galbene pe pielea strălucitoare a cheliei, îmbrăcat neglijent şi morocănos, de parcă i s-ar fi înecat corăbiile.

Chelnerul se prezentă imediat şi îl întrebă politicos ce serveşte. Grieg comandă un coniac mare şi o cafea turcească. Apoi, urmărindu-l pe ospătar, cercetă localul; era aproape pustiu. Dintre cei câţiva consumatori, nimeni nu părea să fie interesat de prezenţa sa la masa domnului Marcovici.

— Cum, beţi alcool de dimineaţă?! observă domnul Marcovici cu un vădit dispreţ.

— E o chestie de obișnuință, se explică Grieg, fără a lua în seamă dispreţul interlocutorului.

— Boală curată!

Domnul Bartolomeu Grieg mai constată nu fără plăcere, că în sfârşit avea de-a face cu un tip clasic de negustor, şiret, avar şi, pesemne, cu mulţi bani la ciorap. Faţa lui puţin congestionată exprima o continuă nemulţumire. Părea parcă nemulţumit că-i duminecă, că oamenii se plimbă, că Grieg ceruse coniac, că i se oferea să cumpere ceasuri de vânzare, că fumează trabuc...

— Discutăm aici? întrebă Grieg.

— Da, încuviinţă Marcovici fără prea multă plăcere.

„Dacă dumnealui își închipuie că o să-i dau marfa de pomană, se gândi Bartolomeu Grieg, se înșală... Îmi place însă tipul."

— Domnul Romoşan mi-a vorbit de dumneavoastră. Mi-a spus că v-ar interesa ceasurile mele...

Marcovici îl privi rece, prin fumul trabucului:

— E un fel de a spune... ce-i aia că m-ar interesa?... Cu ceasurile sau fără ceasurile dumneavoastră... mi-e totuna...

„Acest domn Marcovici, îşi spuse Grieg, ar putea să fie mai politicos!"

— Să vorbim atunci despre vreme, propuse Grieg cu ironie.

Chelnerul îi servi cele comandate. Marcovici nu-şi ascunse dispreţul când îl văzu sorbind din coniac. Lui Grieg îi veni să

râdă: „Zgârcit mai trebuie să fie... Ar fi putut să-şi schimbe cămaşa, e neagră pe la guler şi la mâneci. Tipul îmi aminteşte de un film...”

— Domnule Grieg, zise Marcovici pe neaşteptate, sunt grăbit. 500 de lei bucata...

Grieg nu răspunse imediat, dar când se hotărî s-o facă se arătă categoric în pretenţiile sale:

— 650 de lei...

Marcovici nu reacţiona în nici un fel, de parcă n-ar fi auzit cuvintele celuilalt. Ducea rareori ceaşca la gură, şi atunci sorbea cu zgârcenie.

— Asta-i ultimul cuvânt? întrebă Marcovici după un timp.

— Luaţi toată cantitatea?

— Toată.

— Atunci, o să-mi daţi 600 de lei pe bucată.

— 500...

— 600. Asta-i ultimul preţ. Şi aici ne oprim.

— Iau toată cantitatea.

— De aceea şi cer 600 de lei.

Lui Grieg i-ar fi venit uşor să mai reducă din preţ, nu voia însă s-o facă. Îi dăduse lui Romoşan cuvântul de onoare că va obţine, pentru efortul depus şi riscul la care se supusese, un comision de 5 000 de lei. Ceasornicarul, judeca străinul, merita această recompensă. Şi apoi, trebuia să-i închidă şi gura. Totodată simţi că pe Marcovici îl interesau totuşi ceasurile, şi de aceea se menţinu într-una, cu încăpăţânare, la acelaşi preţ. În cele din urmă, domnul Marcovici se dădu bătut.

— Cum procedăm? se interesă. Ai ceasurile la dumneata?

Bartolomeu Grieg se gândise din vreme la eventualitatea unei asemenea concluzii.

— Nu, nu le-am adus cu mine. Vă propun însă să veniţi la Arad, să luaţi o cameră la hotel „Continental”...

Marcovici nu-l lăsă să termine:

— Nu-mi convine, nu, nu, nu-mi convine...

— Nu înţeleg de ce? se arătă Grieg nedumerit...

— Prea multe cheltuieli, trenul, hotelul. Nu-mi convine. Marcovici trase iritat din trabuc.

— Bine, domnule Marcovici, dacă aşa stau lucrurile, poftim, suport eu cheltuielile, propuse Bartolomeu Grieg. O să ocupaţi la hotelul din Arad o cameră, pe urmă o să veniţi la mine...

Marcovici i-o reteză din nou:

— Nu, nu-mi convine...

— Nu înţeleg, mărturisi Grieg din nou.

— Nu vreau să vin eu la dumneata în cameră...

— Bine, atunci o să vin eu la dumneavoastră... Vă predau ceasurile, îmi daţi banii...

— Aşa da, se învoi Marcovici, care nu lăsa să se creadă de loc că ar fi mulţumit de tranzacţia încheiată. Pe când? mai întrebă el.

— Azi e duminecă... marţi vă aştept la hotel. O să aflu la ce cameră aţi tras şi o să vă chem la telefon.

Marcovici scoase din buzunarul de la vestă un ceas vechi „Omega”, îl cercetă morocănos, apoi zise solemn:

— Domnule, sper că am de-a face cu un om de cuvânt. Nu mi-ar conveni să mă deplasez până la Arad şi să nu te mai găsesc. Deşi sunt un om suferind, un biet pensionar, pentru mine timpul continuă să însemne bani... Mostra de la Romoşan rămâne la mine drept gaj; o pierzi dacă m-ai pus degeaba pe drumuri.

Domnul Grieg fu de acord cu condiţia fixată şi încercă încă o dată să-l asigure că deplasarea nu-i va fi zadarnică.

— *Ein mann, ein vort*!

Marcovici se ridică primul de la masă, numără de câteva ori banii pentru plata consumaţiei, îi lăsă lângă ceaşca goală, îşi luă apoi din cuier pălăria, umbrela, şi ieşi din local, nu însă înainte de a-l fi salutat, tot morocănos, pe Grieg. Lăsase lângă ceaşcă exact cât consumase: nici un ban mai mult, nici un ban mai puţin...

Grieg surâse ironic: „Zgârcit mai e!” Totuşi, convorbirea lor scurtă, fără ifose, şi de aceea convingătoare, îi plăcuse şi se gândi cu recunoştinţă la ceasornicarul din Arad.

VI

De mai bine de treizeci de minute Bartolomeu Grieg şedea în holul hotelului, cufundat într-un fotoliu, şi citea cu mult interes o revistă umoristică de peste hotare. Îşi alesese un loc bun, în spatele unei coloane de susţinere a plafonului, de unde putea să vadă, fără ca în schimb să fie văzut, cine intra sau ieşea din hotel.

În jurul orei unsprezece se ivi şi domnul Marcovici. Părea furios şi nemulţumit. Fuma tot trabuc, îşi trecea nervos pardesiul de pe un braţ pe celălalt. Grieg îl auzi vorbind repezit cu salariatul de la recepţie, căruia îi ceru o cameră, reproşându-i că preţurile camerelor sunt scumpe. Funcţionarul încercă să fie cât mai calm şi mai politicos.

Ferit de paginile larg desfăcute ale revistei, domnul Bartolomeu Grieg urmărea amuzat fiecare pas al ciudatului său client. Marcovici ducea cu sine o va-lijoară... „Pesemne acolo îşi ţine banii”, gândi străinul. Liftierul se grăbi să-i vină în ajutor şi să-i ia din mână valiza şi pardesiul, dar Marcovici îl îmbrânci şi ţipă la el destul de tare: „Nu pune mâna!” Apoi urcă să-şi ocupe camera, iar Bartolomeu Grieg îl auzi pe recepţioner spunându-i unui coleg că s-a săturat de asemenea clienţi neciopliţi. Pe vremuri, când fusese salariatul firmei „Aro” din Braşov, clienţii erau de alt soi, mai politicoşi, mai binevoitori, de ţi-era mai mare dragul să-i serveşti. Grieg mai zăbovi un timp în fotoliul său. Nu observă nimic care ar fi putut să-l îngrijoreze. Se ridică şi se îndreptă spre cele doua cabine telefonice din hol. Şi, deşi în prima cabină se afla un telefon intern, Grieg preferă cea de a doua, unde se găsea instalat un telefon public. Introduse o fisă în

aparat, formă numărul centralei telefonice a hotelului şi, când i se răspunse, ceru legătura cu camera domnului Marcovici. După o clipă, recunoscu în pâlnia receptorului glasul ursuz al clientului.

— Bine aţi venit, domnule Marcovici! îi ură Grieg.

— Unde sunteţi?

— Nu departe de dumneavoastră... Totul e în ordine?

— În ordine. Dar în privinţa dumitale?

— Nici o grijă. Să nu părăsiţi camera. Să mă aşteptaţi!

— Bine! se învoi Marcovici.

După această scurtă convorbire, Grieg se întoarse la locul său şi reluă, la fel de degajat ca şi înainte, lectura revistei.

În vremea asta, Marcovici îşi scoase haina şi o aruncă neglijent pe pat. Se aşeză într-un fotoliu şi, mutându-şi trabucul dintr-un colţ al gurii în celălalt, se apucă să-şi studieze valijoara aşezată cu grijă pe masă. După un timp, tresări. Rămase încremenit locului, cu trabucul în colţul gurii. Auzise paşi la uşă. Se ridică atent şi în vârful picioarelor, se apropie de uşă. Trase cu urechea, apoi, brusc, o deschise. Nu, nu era nimeni; doar ceva mai încolo, o femeie de serviciu freca parchetul. Bombănind, Marcovici închise uşa şi se apucă să umble prin cameră ca un leu într-o cuşcă. După alte cincisprezece minute, mai primi un telefon. Acelaşi Grieg îl ruga să nu plece din cameră. După alte douăzeci de minute, Grieg îl rugă politicos să nu-şi piardă răbdarea şi să-l aştepte. La cel de al patrulea sau al cincilea telefon, Marcovici nu se mai putu stăpâni şi trase o înjurătură, dar Grieg nu-l luă în seamă şi, cu o voce mieroasă, îl rugă să aibă răbdare şi să rămână locului. „Până când?” urlă Marcovici şi trânti telefonul.

Abia după cinci sau şase ore de la sosirea sa în oraş, Marcovici auzi câteva ciocănituri discrete în uşă. Se ridică în picioare şi deveni atent. Bătăile se repetară, şi Marcovici, oarecum tulburat, se grăbi să deschidă. Aflându-l în prag pe

Bartolomeu Grieg, răsuflă uşurat şi nu se ruşină să-l poftească grosolan:

— Hai odată, dom'le, ce dracu' eşti om de cuvânt, sau ce naiba?! Nu ţi-e ruşine să mă laşi atâta să aştept?

Străinul nu se lăsă intimidat de izbucnirea lui Marcovici. Intră cu un aer indiferent, cu mâinile înfundate în buzunarele pantalonilor. Prevăzător, Marcovici încuie uşa şi scoase cheia. Continuă apoi să-i arate nemulţumirea:

— Mă crezi la cheremul dumitale. Mă aduci aici şi mă laşi să aştept ore în şir... Timpul înseamnă bani. Să ştii că o să te coste — o să-ţi dau mai puţin cu zece lei de bucată.

— Să lăsăm supărarea, zise Grieg împăciuitor. Iar în ceea ce priveşte preţul, nici un bănuţ mai puţin.

Marcovici îl examina mai atent pe proprietarul ceasurilor. De o eleganţă sobră, cum de altfel observase şi cu ocazia primei lor întâlniri, purta un costum sport, uşor, cu o vestă de altă culoare decât a hainei, iar la gât, în loc de cravată, îşi fixase de astă dată un papion albastru. Mai observă intrigat că Bartolomeu Grieg venise cu mâna goală. Se uită mâniat la el şi-l întrebă:

— Unde-s ceasurile?

— Aţi adus banii? i-o întoarse Grieg. Marcovici puse mâna pe valijoară. I se păru că acelaşi gest ar fi vrut să-l facă şi Grieg.

— Nu pune mâna! îl opri Marcovici. Să văd mai întâi ceasurile.

Bartolomeu Grieg îi zâmbi batjocoritor. Îşi înfundă din nou mâinile în buzunare, şi, neluându-şi privirile ironice de la Marcovici, începu să se legene, înălţându-se în vârful picioarelor, apoi lăsându-se lent pe călcâie.

— Le-ai adus? repetă Marcovici neliniştit întrebarea.

— Le-am adus, răspunse Grieg la fel de ironic.

— Unde sunt? Nu văd să fi adus cu dumneata vreun pachet, vreo servietă...

— N-am nevoie de nici o servietă. Ceasurile sunt aici, la mine. Grieg îşi descheie haina şi-şi arătă vesta.

— Nu înţeleg! recunoscu Marcovici.

— O să înţelegi imediat, zise Grieg. Câte ceasuri am zis?

— Cincizeci, şopti Marcovici.

— Exact, cincizeci...

Cu mişcări încete, domnul Bartolomeu Grieg se dezbrăcă de haină, aruncând-o pe pat alături de cea a lui Marcovici. Apoi, cu aceleaşi mişcări lente, sub ochii perplecşi ai clientului, îşi descheie nasturii de la vestă. O scoase, dar nu o aruncă, ci o întoarse pe dos, şi astfel o arătă celuilalt. Marcovici scoase o exclamaţie de uimire. Vesta era căptuşită cu ceasuri. Cincizeci de ceasuri... Grieg îşi ţinea vesta şi o flutura pe sub privirile clientului.

— Vezi, am adus ceasurile, dar dumneata ai adus banii?

Marcovici nu mai apucă să răspundă. Uşa încuiată se deschise fulgerător şi în cameră dădură buzna doi inşi.

— Sus mâinile!

Luat prin surprindere, Bartolomeu Grieg ridică mâinile şi, o dată cu ele, şi vesta cu ceasuri. În aceeaşi clipă, unul dintre cei doi îl fotografie. Grieg îngălbeni. Cu ochii ieşiţi din orbite, îl căută desperat pe Marcovici. Constată însă cu uluire că partenerul său de afaceri stătea cu mâinile în buzunar, legănându-se când pe vârfurile picioarelor, când pe călcâie, măsurându-l batjocoritor, îl auzi spunând:

— De obicei, domnule Bartolomeu Grieg, unui om îi bate doar un ceas, dumitale ţi-au bătut dintr-o dată cincizeci de ceasuri. E ceva... Apoi, adăugă: Domnule Bartolomeu Grieg, în numele legii eşti arestat... Şi-acum, pune-ţi vesta! Aşa! Şi haina!

Grieg se supuse. După ce îşi îmbrăcă şi haina, îndrăzni să întrebe:

— Unde mă duceţi?

— La miliţie, răspunse „Marcovici”. Dă-mi voie să mă prezint, sunt căpitanul Vasile Coman, anchetatorul cazului Bartolomeu Grieg...

VII

— Încolo, tovarăşe colonel, raportă căpitanul Coman, totul a mers aşa cum am pregătit din vreme. După ce Grieg a intrat în camera mea, am avut grijă să încui uşa, să scot cheia. Apoi, tovarăşii Mărgeanu şi Nicolau, care stăteau la pândă, au descuiat uşa cu cheia lor şi, aşa cum arată fotografia, au intrat la momentul oportun...

Coman tăcu şi-l iscodi cu coada ochiului pe locotenentul Mărgeanu, subalternul său, care izbutise să-l fotografieze pe Grieg cu vesta ridicată deasupra capului.

Colonelul Năsturescu luă de pe birou fotografia lui Grieg şi-o mai cercetă o dată. Zâmbi, ca şi când ar fi vrut să spună: „Nostimă fotografie”.

— Aş vrea ca încă mâine să-i trimiteţi cetăţeanului Romoşan o scrisoare da mulţumire, le vorbi comandantul, privindu-i gânditor. E de prisos să subliniez importanţa sesizării lui. El ne-a pus pe urmele acestui neobişnuit tip de contrabandist... Însă după câte înţeleg, cazul se complică prin apariţia neaşteptata a unei femei...

Căpitanul Coman sa uită întrebător la locotenentul Mărgeanu: „Care va să zică, ai noutăţi?” Locotenentul înţelese întrebarea din privirile „fostului afacerist Marcovici” şi-i ceru colonelului îngăduinţa să raporteze.

— Poftim, aveţi cuvântul! îl îndemnă colonelul, aruncându-i în acelaşi timp lui Coman o privire voit şireată.

Mărgeanu împlinise nu de mult treizeci de ani, dar, în ciuda tinereţii sale, trecea drept unul dintre cei mai talentaţi ofiţeri ai

Direcţiei regionale de miliţie. Scund, pirpiriu, cu o căutătură de cele mai multe ori inexpresivă, îţi lăsa impresia unui intrus în treburile juridice. Cine nu-l cunoştea îndeaproape se înşela. Cei care-l cunoşteau, însă, aminteau de el ca de un anchetator deosebit de abil şi de înzestrat.

— Este vorba de domnişoara Emanuelle Masereel, venită la Arad în ajunul sosirii lui Bartolomeu Grieg, începu Mărgeanu să-şi prezinte raportul. Vorbea fără să-şi cerceteze carneţelul din mână. Are 31 de ani, înaltă, statuară. Culoarea părului n-am izbutit s-o stabilesc... Şi-o schimbă în fiecare zi, astăzi e din nou blondă... Într-un cuvânt, este o femeie frumoasă, cu o privire voluntară şi energică.

— E din aceeaşi localitate cu Grieg? întrebă colonelul.

— Da. Nu ştie însă româneşte, sau se preface. Rămâne să stabilim... Am ajuns s-o identificăm aproape întâmplător. După sesizarea venită din partea ceasornicarului, am început supravegherea lui Grieg... Şi prima descoperire făcută a fost aceasta: o femeie îl supraveghea îndeaproape pe Grieg.

— ...frumoasă, statuară, blondă, interveni căpitanul Corman, ştergându-şi chelia de transpiraţie.

— În ziua aceea era şatenă, preciza Mărgeanu zâmbind. Atunci am schimbat tactica: am botărât să-i supraveghem pe amândoi.

Locotenentul tăcu, îşi frunzări carnetul.

— Continuă, te rog, îl îndemnă colonelul.

— Rând pe rând, am stabilit că este vorba de o concetăţeană a lui Grieg, că locuieşte la acelaşi hotel, că evită să-l întâlnească.

— Şi nu s-au întâlnit?

— Nu.

— Deci, Grieg nu ştie de prezenţa ei? întrebă colonelul în continuare.

— Sau poate că nu vrea să ţină seama de prezenţa ei, interveni Coman, scoţându-şi o ţigară de foi, dar nu şi-o mai

aprinse, căci colonelul îi făcu semn să se abţină: nu suporta mirosul.

— E o întrebare la care încă nu pot să răspund, recunoscu Mărgeanu. Nu ştiu dacă Grieg a observat-o, dacă şi-a dat seama că e supravegheat de o femeie. Presupun însă că se cunosc. Numai aşa se explică faptul că Emanuelle Masereel stă în umbră şi evită cu prudenţă întâlnirile.

— Şi cum, chiar tot timpul s-a ţinut după Grieg? întrebă Coman.

— Da... a fost şi la Timişoara, în dumineca aceea...

— Ce face în momentul de faţă? se interesă colonelul.

— A înţeles că Grieg a fost arestat. Acum treizeci de minute a cerut direcţiunii hotelului să-i completeze urgent formele de plecare. Are un tren abia mâine dimineaţă.

Locotenentul Mărgeanu tăcu şi se uită fix în ochii comandantului. Acesta, după o scurtă pauză, îl întrebă:

— Ce propui?

— S-o reţinem.

— N-avem nici un motiv plauzibil, am săvârşi o ilegalitate. S-o reţinem numai pentru că l-a urmărit pe Grieg?

— Avem un motiv, răspunse Mărgeanu. Într-una din zile, la o oră când Grieg se afla la braserie, dumneaei, folosindu-se de un şperaclu a intrat în camera lui. Cred, deci, că o putem reţine pentru confruntarea cu un ins arestat pe motive juridice temeinice şi în a cărui cameră a pătruns pe ascuns.

Colonelul îşi aruncă privirile spre Coman. Voia în felul acesta să-i ceară părerea. Căpitanul înţelese. Zise!

— Grieg a foat prins în flagrant delict, şi nu-şi va tăgădui vinovaţia, dar nu cred că o să ne spună mai mult. E limpede însă că Emanuelle Masereel îl cunoaşte foarte bine... O confruntare n-ar strica.

— Motivul pentru a o invita aici există, preciză Mărgeanu încă o dată.

— Bine, aprobă comandantul, în concluzie, chiar în cursul zilei de astăzi îl veţi interoga pe Grieg şi veţi realiza confruntarea. Fiţi cu băgare de seamă, în special cu domnişoara Emanuelle. S-a înţeles?

— Da, să trăiţi!

— Şi nu uitaţi de scrisoarea de mulţumire către ceasornicarul Romoşan.

Domnişoara Emanuelle Masereel trecu pe la Biroul de voiaj, îşi reglementă formele de plecare, apoi se înapoie la hotel. Nu urcă în camera ei, ci rămase în hol. Căută un loc mai ferit şi se aşeză într-un fotoliu, în faţa unei măsuţe. Scoase din poşeta-i albă, de piele, o ilustrată şi se pregătea tocmai s-o completeze, când în holul hotelului se ivi locotenentul Mărgeanu. O zări din prima clipă şi se duse la ea. Străina lăsă scrisul şi, presimţind ceva, ascunse repede ilustrata în poşetă.

— Domnişoara Emanuelle Masereel? o întrebă locotenentul în limba germană, pe un ton foarte politicos.

Străina îl privi un moment clipind rar din genele-i mari şi rimelate. Răspunse tot în germană:

— Da, eu sunt! Ce doriţi?

— Îmi permiteţi, întrebă Mărgeanu, să iau loc?

— Poftim, îl invită ea, să ştiţi însă că sunt grăbită.

— Sunt locotenentul de miliţie Grigore Mărgeanu, se prezentă el după ce luă loc în fotoliul din faţa străinei.

— E oare ceva în neregulă cu paşaportul meu? întrebă femeia, măsurându-l de astă dată cu un aer îngrijorat. Direcţia hotelului, după câte ştiu, s-a îngrijit să-mi îndeplinească formalităţile de plecare.

— Domnişoară, aş dori ca prezenţa mea să nu vă neliniştească. Paşaportul dumneavoastră e în ordine şi nimeni nu vă poate opri să plecaţi. Dacă nu mă înşel, plecaţi mâine cu expresul?

Emanuelle Masereel şedea cufundată în fotoliu, picior peste picior, ţinându-şi poşeta pe genunchi şi se uita fix la chipul inexpresiv al ofiţerului. Tocmai chipul ăsta o neliniştea cel mai mult, dar se strădui să nu-şi trădeze temerile. Răspunse:

— Da, plec mâine.

— V-am ruga, continuă Mărgeanu cu acelaşi ton indiferent, să mă însoţiţi la secţia noastră de miliţie, doar pentru câteva mici informaţii. Locotenentul îşi scoase legitimaţia şi i-o arătă.

Străina refuză să citească legitimaţia şi, cu un aer de femeie jignită, exclamă:

— Domnule, nu vă permit... Drept cine mă luaţi?! Părea sincer indignată de propunerea ofiţerului de miliţie. Ridicase glasul ca să fie auzită, dar holul, la ora aceea, era pustiu.

— Domnişoară, zise Mărgeanu, nelăsându-se intimidat de reacţia străinei, nu vă impacientaţi. E spre binele dumneavoastră...

— Mă voi plânge la...

— Nu e cazul, o linişti Mărgeanu, şi v-aş ruga să mă ascultaţi până la capăt.

— Nu vă cunosc, nu mă interesează ce spuneţi, n-am chef să vă mai ascult... Obrajii i se împurpurară, vru să se ridice, dar Mărgeanu, calm, o opri din nou:

— E în interesul dumneavoastră să mă ascultaţi până la capăt.

— Nu vă înţeleg, se apără ea din nou, însă rămase locului, cufundată în fotoliu.

— Fumaţi? o întrebă brusc Mărgeanu, întinzându-i pachetul „Virginia”.

— Mulţumesc... am ţigările mele, spuse ea rece. Vă rog, mă grăbesc...

— Zilele trecute, mai exact miercuri la orele 14, aţi fost văzută intrând în camera cu numărul 15, în timp ce locatarul ei se afla în braserie.

Mărgeanu făcu o pauză: ochii lui mici, care păreau şterşi la prima vedere, sclipiră. O văzu pe Emanuelle Masereel pălind.

— Aţi intrat, continuă Mărgeanu cu încăpăţânare, folosindu-vă de un şperaclu.

— E o provocare...

— Domnişoară, i-o reteză locotenentul, vă sfătuiesc să nu vă mai jucaţi cu cuvintele. Concetăţeanul dumneavoastră, Bartolomeu Grieg, reclamă că i-ar fi dispărut ceva din cameră...

— Bine, dar...

— Domnişoară, nu vrem să ne amestecăm în relaţiile dumneavoastră cu domnul Grieg. Tot ceea ce vrem este ca domnul Grieg să nu rămână cu o părere proastă despre personalul hotelului „Continental”...

— Bine, dar eu n-am intrat, se apără ea fără convingere.

— Domnişoară, este de prisos...

Locotenentul Mărgeanu scoase o fotografie şi i-o întinse:

— Vă recunoaşteţi? E luată în clipa în care aţi părăsit camera 15... Observaţi, numărul camerei se vede destul de clar! Afară ne aşteaptă o maşină. Într-o oră, maximum două, sunteţi înapoi. Vă făgăduiesc.

Emanuelle Masereel se ridică încet. Era mult mai înaltă decât Mărgeanu. Deschise poşeta, se privi într-o oglinjoară, apoi zise:

— Să mergem!

Şi locotenentul îşi dădu seama, după felul în care pronunţase cele două cuvinte, că străina îşi recăpătase calmul.

VIII

În vremea aceasta, căpitanul Coman se ocupa de interogarea arestatului Bartolomeu Grieg. Treaba mergea ca pe roate, fără eforturi prea mari din partea anchetatorului, ceea ce pe Coman îl mulţumea, dar numai până la un punct. Grieg n-avea cum să se

eschiveze, doar cu ofiţerul Coman şi nu cu altcineva tratase vânzarea ceasurilor. Fusese atât de bine încolţit, încât nu mai avea cum să-şi nege faptele. Recunoscuse imediat infracţiunile săvârşite. Rostise chiar: „Am călcat în câteva rânduri legile ţării dumneavoastră. Prima oară la punctul de frontieră, când am trecut în chip fraudulos cele cincizeci de ceasuri. A doua oară, când am vândut ceasornicarului Romoşan un ceas de aur. A treia oară, când am încercat să vând, în mod fraudulos, cele cincizeci de ceasuri.” Grieg ceruse să se consemneze în procesul verbal că regretă faptele săvârşite şi că, din capul locului, a înţeles să nu facă greutăţi anchetatorilor, recunoscându-şi vinovăţia.

În general, domnul Bartolomeu Grieg nu părea afectat de cele petrecute, de parcă s-ar fi aşteptat să fie arestat. Chipul lui exprima o linişte adâncă, de om cumpănit, care n-are de ce să se teamă. Nu-l enerva repetarea unor întrebări, insistenţele anchetatorului.

— Domnule Grieg, dacă aţi fi plasat ceasurile, aţi fi încasat 25 000 lei. Ce aţi fi făcut cu o sumă atât de importantă?

— Mi-aş fi continuat călătoria prin România şi, bineînţeles, i-aş fi cheltuit, răspunse Grieg pentru a treia oară.

— Bine, bine, spuse Coman, dar ceasornicarului Romoşan i-aţi declarat că aveţi aici nişte neamuri şi că aţi vrea să ie lăsaţi bani.

— L-am minţit. Trebuia să născocesc un motiv.

— În ţara dumneavoastră cu ce vă ocupaţi?

— Sunt comis-voiajorul unei agenţii pentru vânzarea ceasurilor, răspunse Grieg, uitându-se fix în ochii anchetatorului. Ca să vizitez oraşul adolescenţei mele, îmi venea mai uşor să fac rost de cincizeci de ceasuri, decât de o sumă de lei, echivalentă cu valoarea valutei forte din ţara mea... Sunt, totuşi, un om cu posibilităţi materiale modeste, se explică Grieg pentru a nu ştiu câta oară.

Căpitanul Coman ar fi putut să se declare satisfăcut. Prezenţa, însă, a Emanuellei Masereel pe urmele unui „comis-voiajor" îl determina să privească răspunsurile arestatului cu o oarecare rezervă.

— Aşadar, reluă Coman câteva întrebări, aţi locuit în Arad?

— Da, până în 1938. Tatăl meu a fost directorul unei bănci din localitate. În 1938 a fost rechemat la centrala din S. Fiind social-democrat, naziştii l-au arestat şi l-au trimis într-un lagăr, de unde nu s-a mai întors. După război, am început să mă ocup cu comerţul de ceasuri... Sunt comis-voiajor.

— De unde îl cunoaşteţi pe Gheorghe Cosma?

— A fost servitorul nostru. Ştiam că trăieşte, mai ştiam că locuieşte în casa cumpărată cu banii împrumutaţi de la tatăl meu. A fost un servitor credincios. Am fost la el chiar din prima zi, am lăsat acolo vesta cu cele cincizeci de ceasuri. Socoteam că la hotel vesta ar fi fost în pericol.

— E tot ceea ce îmi puteţi declara în legătură cu Gheorghe Cosma?

Grieg căzu pe gânduri. Nu lăsă însă întrebarea fără răspuns:

— L-am întrebat dacă pot să am încredere în Romoşan. Mi-a răspuns afirmativ.

Coman vru să pună o nouă întrebare, dar în aceeaşi clipă în încăpere intră locotenentul Mărgeanu. Se apropie de biroul lui Coman şi îi şopti acestuia ceva la ureche.

— Bine, bine, zise Coman cu glas tare. Ad-o aici.

Scurta convorbire dintre cei doi ofiţeri nu avu darul să-l tulbure pe arestat, care continua să şadă liniştit, ca şi cum nu s-ar fi aflat în cabinetul unui anchetator, ci undeva, la o discuţie reconfortantă cu nişte prieteni.

Deodată, îşi făcu apariţia Emanuelle Masereel. Bartolomeu Grieg sări ca ars de pe scaun, de parcă l-ar fi aruncat în sus un arc puternic.

— Emmi, tu aici?! exclamă el în germană.

Apoi încremeni locului, cu o privire tâmpă. Obrajii i se goliră de sânge. Faţa-i deveni ca de ceară. Se clătină şi, fără să-şi ia ochii de la femeia aceea frumoasă, se lăsă încet, istovit parcă, pe scaun.

«„Lovitura” s-a produs, gândea Coman, să vedem acum ce legătură există între ei.» Îi făcu semn lui Mărgeanu să-i ofere femeii un scaun. Ea se aşeză şi nu-l mai învrednici pe Grieg nici măcar cu o privire. Coman o studie şi-şi dădu seama că pirpiriul Mărgeanu o descrisese exact. Emanuelle Masereel era statuară şi-şi impunea în chip strălucitor frumuseţea. Locotenentul Mărgeanu se aşeză lângă Coman şi-l întrebă dacă poate să înceapă confruntarea. Coman nu prea vorbea bine limba celor doi străini, dar o înţelegea perfect şi-i şopti: „Dă-i dramul!”

— Domnişoară Emanuelle Masereel, după cum s-a văzut, domnul Bartolomeu Grieg vă este o persoană cunoscută.

— Chiar foarte cunoscută, răspunse ea cu o ironie ce şi-o stăpânea cu greu.

— Domnişoară Emanuelle Masereel. cunoscutul dumneavoastră a călcat legile ţării noastre, trecând la frontieră, în mod fraudulos, obiecte ce se cereau declarate. Mai exact, s-a făcut vinovat de contrabandă. Cum vă explicaţi comportarea faţă de un asemenea infractor? Domnul Grieg soseşte la Arad şi se instalează la hotel pe data de 11 mai. Dumneavoastră cu o zi înainte. Îl cunoaşteţi pe Grieg, dar evitaţi întâlnirile cu dânsul. În schimb, nu v-aţi eschivat de a-l urmări tot timpul.

— Emmi! şuieră printre dinţi, cu ură, Bartolomeu Grieg.

— De ce în ziua de 15 mai, ştiindu-l pe domnul Grieg la braserie, aţi intrat, cu ajutorul unui şperaclu, în camera sa?

Grieg nu se mai putu stăpâni şi înjură grosolan în limba Emanuellei Masereel.

— Vă rog, domnule Grieg, i se adresă Mărgeanu arestatului, mai mult respect faţă de anchetă. Nu uitaţi, mai e de faţă şi o femeie...

Coman înţelese şi aprecie „stilul” lui Mărgeanu; izbutise, prin întrebările sale, nu numai să-l aţâţe pe Grieg, ci să-l şi enerveze. „Fără îndoială, vor urma mărturisiri revelatorii”, gândi Coman.

— Ce legături există între dumneavoastră şi arestat, de ce l-aţi urmărit?

Emanuelle Masereel clipi des din genele ei mari şi negre. Îşi scoase din poşetă o ţigară, şi-o aprinse la flacăra unei brichete minuscule, apoi îi aruncă lui Mărgeanu o privire de ingenuă.

— Înainte de a răspunde, zise ea măsurându-i pe anchetatori prin fumul străveziu al ţigării, vă rog să-mi spuneţi dacă în ce mă priveşte am călcat cumva legile ţării dumneavoastră.

— Nu, domnişoară, preciză locotenentul. Aţi urmărit un compatriot, vă interesează! Mărgeanu tăcu o clipă, îşi scoase o ţigări pe urmă spuse: Nu vă supăraţi, aveaţi o brichetă...

Emanuelle Masereel tresări abia perceptibil. Se uită pieziş la Grieg. Acesta zâmbea batjocoritor, cu gura până la urechi. Neliniștea abia perceptibilă a femeii i se transmise în degetele-i lungi şi frumoase şi anchetatorii observară acest lucru. Degetele ei avură un moment de şovăire, apoi deschise poşeta.

— Poftim! zise ea întinzându-i bricheta. Ofiţerul o luă în palmă, o studie nu fără o expresie de admiraţie, după care îşi aprinse ţigara. I-o înapoie spunându-i:

— Vă mulţumesc, aş vrea însă să-mi arătaţi şi cealaltă brichetă.

Grieg izbucni într-un hohot de râs.

— Te-ai ars, Emmi! se bucură el.

Fu rândul femeii să-i arunce o căutătură rece, plină de ură. Şi pentru că Mărgeanu rămăsese cu mâna întinsă, Emmanuelle Masereel scotoci poşeta şi scoase la iveală o a doua brichetă care, la prima vedere, părea identică cu cealaltă. Mărgeanu o privi ca pe o jucărie, apoi i-o dădu lui Coman. După ce o cercetă, ofiţerul apăsă un buton de pe birou. Se ivi un plutonier-major.

— Du-o tovarăşului Nicolescu, îi ordonă Coman, dându-i bricheta. Roagă-l din partea mea să developeze filmul cât mai urgent... Aşteptăm rezultatul...

Plutonierul ieşi, urmărit de ochii acum nepăsători ai femeii.

— N-am fotografiat nimic din ceea ce ar putea să vă supere, mărturisi ea. Vă veţi convinge. Vă răspund însă cu plăcere la întrebările dumneavoastră.

— Vă rog, îi aminti Mărgeanu, ce legătură există între dumneavoastră şi arestat? De ce l-aţi urmărit?

— Vă reafirmaţi declaraţia, zise femeia, că n-am călcat cu nimic legile ţării dumneavoastră?

— Da, cu rezerva developării filmului...

— Voi putea pleca mâine dimineaţă?...

— Repet... depinde de film. Încolo, n-avem nici un motiv să nu vă lăsăm. Cine-i domnul Bartolomeu Grieg?

— Atunci am să vă răspund cu plăcere, se învoi femeia cu cinism.

— Emmi!... gemu Grieg.

— Bartolomeu Grieg face parte din organizaţia de contrabandişti „Macul roşu”.

— Emmi!

— A operat în multe ţări. Contrabandă variată, în ultima vreme. Ne ocupăm şi cu sustragerea unor valute forte din ţările pe care le „vizităm”.

— Cu ce scop? întrebă Mărgeanu.

— Nu cunoaştem niciodată scopul... „Şeful” nu vrea să ne încarce conştiinţele.

— Dumneata, domnule Grieg, cunoşti scopul?

— Nu, nu-l cunosc nici eu!

— L-am însoţit pe Grieg de multe ori în acţiunile sale. Mă dădeam drept nevasta lui. Şeful îmi încredinţase misiunea să-l supraveghez. De la o vreme începuse să ne tragă clapa. Şeful

bănuia că pune de-o parte valută şi că ar vrea să lucreze pe cont propriu.

— În ţara noastră aţi mai operat?

— Nu, mărturisi femeia, misiunea lui Grieg trebuia să fie de recunoaştere, de stabilire a unor legături. De astă dată, şeful m-a trimis după el cu scopul de a-l urmări de la distanţă.

Bartolomeu Grieg îmbătrânise brusc; şedea moale pe scaun, cu umerii căzuţi, cu privirile pierdute aiurea. În răstimpuri, îşi amintea parcă de propria sa personalitate, îşi muşca buzele şi mormăia înjurături. Femeia vorbea fără să-l bage în seamă.

— L-am urmărit ca să constat dacă-şi îndeplineşte misiunea. Dacă nu ne înşală. Asta-i tot.

— Ce aţi căutat în camera lui?

— Aveam nevoie de câteva elemente prin care să-i dovedesc şefului că, într-adevăr, l-am urmărit... Am fotografiat valiza şi câteva obiecte din cameră... N-am pus mâna pe nimic. Nu-i aşa, Grieg? Nu-i aşa că nu-ţi lipseşte nimic?

— Cunosc legislaţia României, am studiat-o înainte de a pleca, răspunse Grieg, parcă fără nici o legătură. Pentru infracţiunea săvârşită voi primi cel mult şapte ani. Emmi, după ce ies din puşcărie te caut şi te împuşc...

— Nu cred. Şeful a şi aflat că l-ai tras pe sfoară, c-ai depus ceva în Elveţia. El o să se socotească mai întâi cu tine.

— Femeie ordinară!... şuieră Grieg printre dinţi. Coman şi Mărgeanu îşi aruncară priviri pline de înţeles.

— Mai aveţi vreo întrebare?

Emanuelle luă din nou aerul unei ingenue: clipea din pleoape ca un îngeraş nevinovat.

— Nu-i aşa că nu aveţi nici un motiv să mă arestaţi? N-am călcat legile ţării...

În clipa aceea, plutonierul aduse „bricheta fotografică” şi filmul developat. Le înmână căpitanului Coman, apoi se retrase. Căpitanul derula filmul şi-l cercetă la lumina zilei. Constată că

Emanuelle nu consumase decât patru clişee. Nu minţise. Trei reprezentau, într-adevăr, obiecte fotografiate în camera lui Grieg de la hotel. Ultimul clişeu însă fusese făcut chiar în interiorul biroului: obiectivul îl surprinsese pe Grieg şezând învins în faţa anchetatorilor. Nici una din fotografii nu lezau interesele ţării. De la Coman, filmul trecu în mâna lui Mărgeanu.

— V-aţi convins? întrebă femeia.

Mărgeanu dădu din cap afirmativ. Emanuelle Ma-sereel se ridică în picioare:

— Îmi permiteţi să plec?

— O clipă doar... Domnule Grieg, aveţi ceva de obiectat la cele declarate aici, de către compatrioata dumneavoastră, Emanuelle Masereel?

— Nu, nimic... Recunosc totul...

Înainte de a părăsi biroul, femeia se opri lângă uşă şi de acolo i se adresă lui Grieg, cu sarcasm:

— Adio, Grieg!

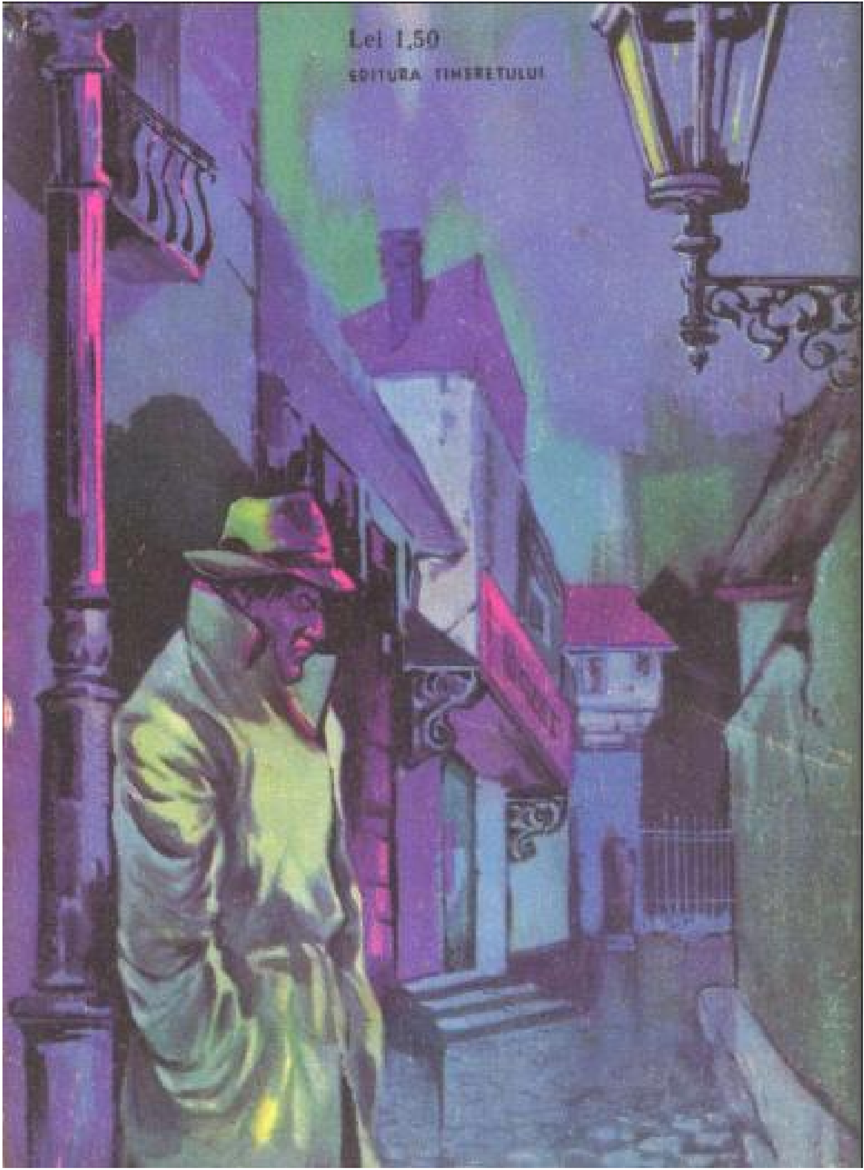
— Nu scapi de mine, Emmi! Te găsesc eu, şi tot o să ne răfuim...

— Aşadar, reluă Coman ancheta în româneşte, ăsta a fost scopul vizitei dumitale în România: sustragerea de valută românească! Acum să ne povesteşti tot ce ştii despre banda „Macul roşu”.

— Vă povestesc, se învoi Grieg, dar mai întâi să-mi spuneţi la câţi ani o să mă condamnaţi? Spun tot, numai să-mi daţi drumul cât mai repede... Trebuie s-o împuşc pe Emmi...

Şi domnul Bartolomeu Grieg începu să dea amănunte în legătură cu banda de contrabandişti „Macul roşu”.

Dat la cules 15 06.1967. Bun de tipar 24.07.1967.
Apărut 1967.

Lei 1,50
EDITURA TINERETULUI